

**PÕLLUMAJANDUSTEHNIKA SPETSIALIST
IV**

EESSÕNA

See kutsestandard sisaldab asjaomaste institutsioonide poolt kokkulepitud nõudeid põllumajandustehnika spetsialisti IV kvalifikatsioonile.

Kutsestandardi kavandi koostas Toiduainetööstuse ja Põllumajanduse Kutsenõukogu juurde moodustatud põllumajandustehnika töörühm koosseisus:

Tambet Valdma	Põltsamaa Kodu- ja Põllutöökool
Ain Sildoja	Kehtna Majandus- ja Tehnoloogiakool
Ants Siitan	Kehtna Majandus- ja Tehnoloogiakool, Pärtli talu
Ain Allik	SA Lõuna-Eesti Tehnilise Täiendkoolituse Keskus
Sirje Tamkõrv	Põllumajandusministeerium
Aita Sauemägi	Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus
Eino Peedel	Võrumaa Kutsehariduskeskus
Riho Kala	Olustvere TMK Õppetalu
Vello Vilu	Järvamaa Talunike Liit
Sandor Järvala	FIE Sandor Järvala

Ajavahemikus 10. –25. oktoober 2002. a. viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus, millesse kaasati 28 ettevõtte ja koolitaja esindajad Eesti erinevatest piirkondadest. Põllumajandustehnika spetsialisti IV kvalifikatsiooni sisaldava kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on eeltoodud töörühm arvestanud kutsestandardi kavandi kohta arvamusküsitlusel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Põllumajandustehnika spetsialisti IV kvalifikatsiooni sisaldav kutsestandard on koostatud esmakordselt.

Põllumajandustehnika spetsialisti IV kvalifikatsiooni sisaldav kutsestandard on kinnitatud 29. novembril 2002. a. Toiduainetööstuse ja Põllumajanduse Kutsenõukogu otsusega nr. 9.

Kutsestandardis sisalduv kutsekvalifikatsioon on kantud kutseregistrisse.

1 KASUTUSALA

- 1) töötajate kvalifikatsiooninõuete määramine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsekvalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

2 KUTSEKVALIFIKATSIOONISÜSTEEMI TERMINID

Kutsestandard – dokument, mis määrab kindlaks kutsekvalifikatsioonist tulenevad nõuded teadmiste, oskuste, vilumuste, kogemuste, väärtushinnangutele ja isikuomadustele.

Kutsekvalifikatsioon – antud kutsealal nõutav kompetentsuse tase, mida tunnustatakse kas reguleeritud, ajalooliselt või rahvusvaheliselt kujunenud nõuete alusel. Kõik kutsed ei eelda kutsekvalifikatsioonide fikseerimist I kuni V tasemeni. Iga konkreetse kutse kvalifikatsioonid määratleb kutsenõukogu.

Põllumajandustehnika kutsealal on kutsekvalifikatsioonisüsteemis II, III ja IV kutsekvalifikatsioon.

I tase – lihtsate tööülesannete täitmine sarnastes olukordades; põhilised kutsealased oskused ja teadmised on omandatud enamasti läbi koolituse; vajadusel juhendatakse töö käigus; vastutab oma tööülesannete täitmise eest.

II tase – põhiliste tööülesannete täitmine erinevates olukordades; lisaks kutsealastele oskustele ja teadmistele omab vilumust ja kogemust; töötaja töötab iseseisvalt; vastutab oma tööülesannete täitmise eest.

III tase – keerukate tööülesannete täitmine erinevates ja vahelduvates olukordades; omab kutsealast meisterlikkust; valmisolek kutsealaste oskuste ja teadmiste edasiandmiseks või laialdased kutsealased oskused ja teadmised on omandatud läbi koolituse; valmisolek korraldada ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutada selle eest.

IV tase – erinevate, keerukate, analüüsimist ja otsustamist eeldavate tööülesannete täitmine muutuvates olukordades; laialdased kutsealased teadmised ja oskused, millele lisanduvad kogemused ja vilumused või juhtimisalased teadmised; korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

V tase – teadmiste laiendamist, probleemide lahendamist, teaduslike teooriate ja mõistete rakendamist, olemasolevate teadmiste süstematiseerimist, edasiarendamist ja õpetamist eeldavate tööülesannete täitmine muutuvates olukordades, kõrgel tasemel kutse- ja erialased teadmised, oskused, millele lisanduvad kogemused ja vilumused või juhtimisalased teadmised; korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

Kutseoskused

Üldoskused ja -teadmised – tegevusvaldkondi läbivad nõuded üldistele oskustele ja teadmistele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsealal tegutsemiseks vajalikud nõuded oskustele ja teadmistele.

Erioscused ja -teadmised – nõuded oskustele ja teadmistele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

Isikuomadused ja võimed – nõuded kutsealal töötamiseks eeldatavatele isiku- ja isiksuslikele omadustele ja füüsilistele võimetele.

Konkreetsete teadmiste ja oskuste tasemete kirjeldused

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine.

Kesktaase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlemine, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine.

Kõrgtase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste keerukate töövõtete valdamine.

3 KUTSESTANDARDIGA SEONDUVAD STATISTILISED KOODID

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori¹ järgi kuulub põllumajandustehnika spetsialist põllumajanduse, jahinduse ja metsamajanduse valdkonda, kood A.

Ametite Klassifikaatori² järgi kuulub põllumajandustehnika spetsialist 3. pearühma “Keskastme spetsialistid ja tehnikud”, kood 32

4 KUTSEKVALIFIKATSIOON

Eesti keeles:	Põllumajandustehnika spetsialist IV
Inglise keeles:	Specialist on agricultural machinery IV
Vene keeles:	Специалист сельскохозяйственной техники IV

5 KUTSEKIRJELDUS

Põllumajandustehnika spetsialist IV töö põhisisuks on põllumajandussaaduste tootmiseks ja esmatöötlemiseks vajaliku masinapargi (autode, traktorite, põllutööriistade ja liikurmasinate, paiksete masinate ja seadmete, tõste- ja edastusmasinate) kavandamine, kasutamise korraldamine ja juhendamine, tootmismahutude ja tööjõu vajaduste planeerimine, tööde juhtimine, majandustegevuse üle arvestuse ja aruandluse pidamine, vajadusel ettevõtte esindamine ning klientide ja vahendajatega suhtlemine. Põllumajandustehnika spetsialist võib osutada põllumajandustehnika alast nõuandeteenust ja/või töötada konsulendina.

Põllumajandustehnika spetsialist IV töö põhineb põllumajandussaaduste tootmiseks ja esmatöötlemiseks kasutatava masinapargi ja tehnoloogia heal tundmisel.

Töö põllumajandustehnika spetsialistina eeldab vastutus- ja otsustusvõimet ning iseseisvust, koostöö- ja õppimisvalmidust ning kohanemisvõimet, oskust suhelda ja oma teadmisi edasi anda. Oma töös tuleb lähtuda heast põllumajandustavast.

Põllumajandustehnika spetsialist IV on mõtteviisilt keskkonna hoidja, maaelu ja tehnika-valdkonna säilitaja ning edendaja.

Arvestada tuleb hooajast tingitud tööde iseloomu ja mahu varieerumist ning töötamist välitingimustes.

Oma töös puutub ta kokku erinevate allergeenidega (kütuste, määrdeainete ja kemikaalidega). Vajalik on pidev erialane enesetäiendamine.

Põllumajandustehnika spetsialisti IV kutsekvalifikatsiooni taotlemisel on nõutavaks haridustasemeks põllumajandustehnikaalane rakenduskõrgharidus ja 2-aastane töökogemus põllumajandusettevõttes. Konsulendina töötamisel on vajalik 3-aastane töökogemus ja vastav (atesteerimis/kvalifikatsiooni)tunnistus.

¹ Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestistatud versioon

² International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestistatud versioon

6 KUTSEOSKUSNÕUDED

6.1 Üldoskused ja –teadmised – kesktase

- 6.1.1 Õigusaktid
  - 1) kutsealaga seonduvad
  - 2) tööõigus
- 6.1.2 Klienditeenindus ja suhtlemine
- 6.1.3 Töögrupi juhtimine
- 6.1.4 Töökeskkond
  - 1) tööohutus, tervishoid, esmaabi, töö- ja tootmishügieen
  - 2) elektri- ja tuleohutusnõuded, kustutusvahendite kasutamine
  - 3) jäätmekäitlus
  - 4) keskkonnakaitse
- 6.1.5 Arvuti kasutamine - moodulid AO2 – AO5, AO7 (vt lisa A)
- 6.1.6 Keeleoskus (vt lisa B)
  - 1) eesti keel – kõrgtase
  - 2) üks võõrkeel – algtase erialasel suhtlustasandil

6.2 Põhioskused ja –teadmised

- 6.2.1 Üldtehnilised (sh tehniline arvutigraafika)
- 6.2.2 Lukksepatöö - algtase
- 6.2.3 Metallide töötlemine (treimine, freesimine, keevitamine jt) - algtase
- 6.2.4 Põllumajandusmasinad ja seadmed – kõrgtase
  - 1) masinate ehitus
  - 2) masinapargi kasutus
  - 3) masinate hoolduse ja remondi korraldamine ja kvaliteedinõuded
  - 4) elektri- ja soojusenergia kasutamine põllumajanduses
- 6.2.5 Taimekasvatuse (põllundus)
  - 1) mullaharimine – kõrgtase
  - 2) põllu- ja rohumaa kultuurid, nende kasvatamine ja agrotehnika – kesktase
  - 3) väetised ja taimekaitsevahendid, nende hoidmine ja kasutamine ning kasutamise planeerimine – algtase
  - 4) umbrohud, taimehaigused ja kahjurid, nende tõrje – algtase
  - 5) külvikorrad ja viljavaheldus – kesktase
  - 6) koristamise tehnoloogiad ja toodangu esmatöötlemine – kõrgtase
  - 7) valmistoodangu hoiustamine ja säilitamine – kesktase
  - 8) põllumajandussaaduste kvaliteedi hindamine – kesktase
  - 9) alternatiivsed harud (maheviljelus jt) – kesktase
- 6.2.4 Loomapidamine - kesktase
  - 1) loomade ja lindude pidamisviisid
  - 2) loomade ja lindude söötmine
  - 3) loomapidamissaaduste esmatöötlemine, säilitamine ja kvaliteedi hindamine
- 6.2.5 Maakorraldus – algtase
  - 1) maa kasutamine
  - 2) maaparandussüsteemide hooldus ja kaitse
- 6.2.6 Ehituse planeerimine ja hoonetele esitatavad nõuded – algtase
- 6.2.7 Metsandus
  - 1) metsakasvatuse – algtase
  - 2) metsakasutus – algtase
  - 3) metsakaitse – algtase

- 4) metsatehnika – kesktase
- 6.2.8 Majandus
  - 1) ettevõtte asutamine, ettevõtte eri vormid, optimaalne suurus – kesktase
  - 2) ettevõtte juhtimine – kesktase
  - 3) hindade kujunemine ja põllumajandustoodangu turustamine – kesktase
  - 4) rahandus; krediteerimine põllumajanduses; toetused (laenud, liisingud, fondid, otsetoetused) – kesktase
  - 5) äriplaani koostamine; tasuvuskalkulatsioonide koostamine konkreetse põllumajandusharu ja turustamisviisi puhul ja tulude- kulude arvestus; kattetulu ja omahind – kesktase
  - 6) maksud (tulu-, sotsiaal-, käibemaks jm) – kesktase
  - 7) raamatupidamine; ettevõtte raamatupidamist reguleerivad põhilised seadussätted – algtase
  - 8) statistilise informatsiooni kasutamine – algtase

6.3 Lisaoskused ja -teadmised

- 6.3.1 Autode, traktorite ja liikurmasinate juhtimine (B ja/või C, R ja/või T kategooria)
- 6.3.2 Puidutöötlemismasinad ja –seadmed
- 6.3.3 Ehitusmasinad ja -seadmed
- 6.3.4 Aiandus (ilutaimed, puuvilja- ja marjakasvatus jt)

6.4 Isikuomadused ja võimed

- 1) saavutusvajadus
- 2) täpsus
- 3) kohusetunne
- 4) pingetaluvus
- 5) loogiline mõtlemine
- 6) koostöö

7 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib standardit muuta enne standardi kehtivusaja lõppu.

ARVUTI KASUTAMISE OSKUS

Arvutikasutaja oskustunnistus – AO (ECDL/ICDL – The European Computer Driving Licence/The International Computer Driving Licence) tõendab selle omaja praktilisi põhioskusi laiatarbe tarkvara kasutamisel. (AO tunnistuse omamine ei ole kutsequalifikatsiooni taotlemisel kohustuslik.)

7 moodulit:

AO1 – Infotehnoloogia põhimõisted ja infoühiskond

AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus

AO3 – Tekstitöötlus

AO4 – Tabelitöötlus

AO5 – Andmebaasid

AO6 – Esitlus

AO7 – Informatsioon ja kommunikatsioon

AO1 INFOTEHNOLOOGIA PÕHIMÕISTED JA INFOÜHISKOND

1. Põhimõisted
2. Riistvara
3. Mälu
4. Tarkvara
5. Arvutivõrgud
6. Arvutid igapäevaelus
7. Infotehnoloogia ja ühiskond
8. Turvalisus, õiguskaitse ja seadusandlus
9. Infotehnoloogia ja Eesti

AO2 ARVUTI KASUTAMINE JA FAILIHALDUS

1. Elementaarskused
2. Töölaud
3. Failihaldus
4. Failide lihtne redigeerimine
5. Prindihaldus

AO3 TEKSTITÖÖTLUS

1. Alustamine
2. Põhioperatsioonid
3. Kujundamine (vormindamine)
4. Dokumendi viimistlemine
5. Printimine
6. Muud oskused

AO4 TABELITÖÖTLUS

1. Elementaarskused
2. Põhioperatsioonid
3. Valemid ja funktsioonid
4. Kujundamine (vormindamine)
5. Diagrammid ja objektid
6. Printimine

AO5 ANDMEBAASID

1. Alustamine
2. Andmebaasi loomine
3. Vormi kasutamine
4. Informatsiooni otsimine
5. Aruanded

AO6 ESITLUS

1. Elementaarskused
2. Põhitegevused
3. Vormindamine
4. Graafika ja diagrammid
5. Printimine ja levitamine
6. Slaidiseansi efektid
7. Slaidiseansi vaatamine

AO7 INFORMATSIOON JA KOMMUNIKATSIOON

1. Veebi kasutamise elementaarskused
2. Veebis navigeerimine
3. Otsing veebis
4. Järjehoidjad (bookmarks)
5. Elektronposti kasutamise elementaarskused
6. Kirjavahetus
7. Adresseerimine
8. Postkasti haldamine
9. Listid ja uudisgrupid

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED

Alljärgnevat nõuetes on lähtunud Eesti Vabariigi keeleseaduses kasutatavatest keeleoskustasemetest, laiendades samad nõuded võõrkeelele.

Eristatakse kolme keeleoskustaset:

Algtase – keele piiratud suuline ja elementaarne kirjalik oskus. Isik tuleb toime tuttavates keelekasutusolukordades, saab aru selgest kõnest igapäevaelu puudutavatel teemadel, mõistab üldjoontes lihtsama teksti sisu ning oskab täita lihtsaid tüüpdokumente ja kirjutada lühikesi tarbetekste.

Kesktase – keele suuline ja piiratud kirjalik oskus. Isik tuleb toime mitmekesisetes keelekasutusolukordades, saab aru normaalse tempoga kõnest, mõistab raskusteta igapäevaelu kajastavate tekstide sisu, suudab kirjutada oma tegevusvaldkonda puudutavaid tekste.

Kõrgtase – keele suuline ja kirjalik oskus. Isik väljendab ennast vabalt, sõltumata keelekasutusolukorrast, saab aru ka kiire tempoga kõnest, mõistab raskusteta keerulisemate tekstide sisu, suudab kirjutada stiililt ja funktsioonilt erinevaid tekste.